

DEPREM VE TÜRKİYE'YE YÖNELİK TEHLİKELER

Türkiye, 6 Şubat 2023'te sabaha karşı 7,7, diğeri öğle saatlerinde 7,6 büyüklüğünde, Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli iki ayrı depreme uyandı. Bazı uzmanlara göre, 60-100 Hiroşima Atom Bombası gücündeki bu iki deprem, büyük bir yıkıma neden oldu. 11 il ve yaklaşık 15 milyon insan etkilendi.

Dr. Naim Babüroğlu

Devlet, milletin organize olmuş şeklidir. Siyasi iktidar yani Hükümet, devleti çalıştıran organdır. Hükümet, devletin tüm Milli Güç unsurlarının etkili, koordineli bir şekilde çalıştırılmasını sağlar. Bir yangına, depreme karşı zamanında, yerinde ve etkili, tedbir almak devleti çalıştıran hükümetin görevi ve sorumluluğudur. Türkiye Cumhuriyeti Devleti köklüdür. Kimin, ne zaman, nerede, nasıl, ne yapacağı görev yönergelerinde, yasalarda açıkça ve ayrıntılı biçimde belirtilmiştir. Normalde, siyasi iktidar, devletin düzenli bir şekilde işleyişi için liyakat esasına dayalı atamalar yapar. Türkiye bir deprem ülkesi ve her yıl çok sayıda orman yangınının olduğu bir coğrafya. Mesela, Afetlere Müdahale Genel Müdürü'nün böyle bir coğrafyada, afetlere müdahale konusunda uzmanlık düzeyinde bir eğitim geçmişinin olması gerekir.

Millet, depremde milli birlik ve beraberlik ruhuyla kısa sürede organize oldu. İlk saatten itibaren organize olması ve müdahale etmesi gereken devlet kurumları ise, ilk anda sahada yoktu. Kurumların koordinasyonundaki sorunlar beşinci günde bile giderilemedi. Geçmişte de ideal bir işleyiş yoktu. Ama bu kadar gecikme de olmamıştı.

Hem Marmaris yangını (2022) hem de bu deprem, devletin işleyişinde liyakat sisteminin ne denli önemli olduğunu adeta haykırdı. Osmanlı Devleti neden dağıldı? Koçi Bey Risalesi'ni okuyun. Adam kayırmacılık, yozlaşma ve liyakat sisteminin çökmesi 600 yıllık Osmanlı Devleti'nin dağılmasına neden oldu.

1 İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

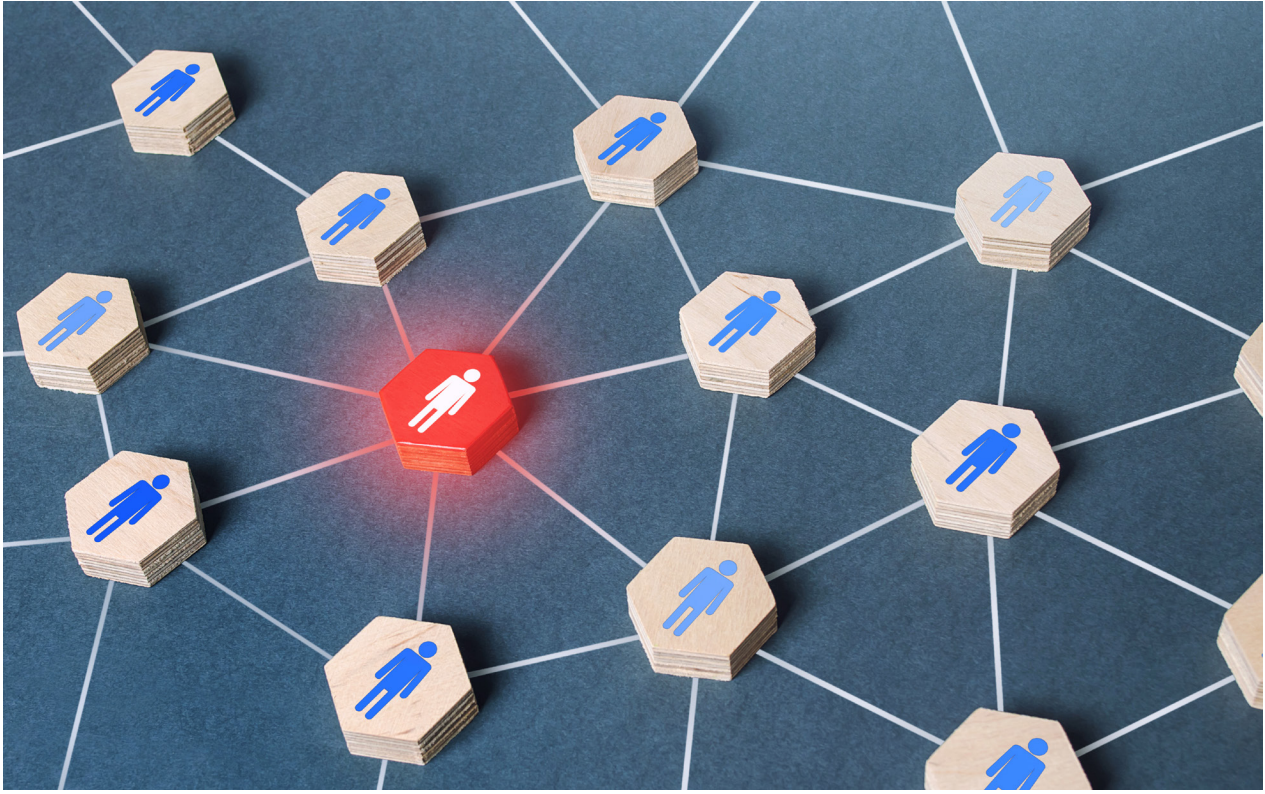
Oy uğruna yapılan imar affının, yıkıma neden olduğu ve depremde kayıpları artırdığı görüldü.

TSK'nın ilk saatlerde müdahalesini sağlayan EMASYA (Emniyet, Asayiş ve Yardımlaşma) Planı'nın 2010 yılında kaldırılması, Arama-Kurtarma faaliyetini ve bölgenin güvenliğinin sağlanmasını geciktirmiştir. DAFYAR (Doğal Afet Yardım) Planı vardı. Planlarda; kim, ne zaman, nerede, nasıl, ne yapacak sorularının cevabını içerecek şekilde tüm ayrıntılar belliydi.

"17 Ağustos 1999 Büyük Marmara depremi saat 3.02'de oldu. TSK, üç saat sonra saat 6.00'da beş merkez oluşturdu. Saat 8.00'den itibaren TSK'ya bağlı 37 helikopter sahada çalışmaya başladı. Ankara Mevki Hastanesi sağlık ekibi ve malzemeleri bu helikopterlerle deprem bölgelerine gönderildi. 18 Ağustos 1999 sabahı olduğunda 2 bin yaralı tahliye edildi. İki seyyar cerrahi hastane, iki sahra hizmet bölüğü deprem bölgesine gönderildi. İş makinesi ihtiyacı için dört İstihkam Savaş Bölüğü bölgeye görevlendirildi. Dört seyyar fırın, dört seyyar mutfak, 22 su tankeri, yedi jeneratör, köpek timi, kan, serum ve diğer ihtiyaç malzemeleri deprem bölgesine o gün gönderildi. Depremin ilk günü özel telefon hatları yoktu. TSK, saat 13.00'te bölgeye uydu cep telefonu ve iki uydu yer terminali gönderdi."²

Yaşadığımız 6 Şubat 2023 depreminde en büyük sorun, "Amfibi gücümüzün Foça'daki unsurlarının İskenderun Körfezine intikali 24 saatten daha

2 Aytunç Erkin, 9 Şubat 2023 yazısı, Sözcü Gazetesi. Erişim, 14 Şubat 2023, 11.02), <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/aytunc-erkin/17-agustos-1999-buyuk-marmara-depremi-03-02de-oldu-tsk-sabah-06-00da-5-merkez-olusturdu-7585257/>.

erken olabilirdi. 2 Tank Çıkarma Gemimiz (LST- TCG Bayraktar ve TCG Sancaktar) depremden 70 saat sonra İskenderun'a varabilmiştir. İskenderun'a 80 mil, yani 7 saat mesafede bulunan Mersin'deki TCG İskenderun personel nakliye gemimiz deprem olduktan 18 saat sonra İskenderun'a gelmiştir.”³

Yine, 6 Şubat 2023'te olan bu büyük felakette, İspanya'nın gönderdiği geminin Türk çıkarma gemilerinden beş saat önde İskenderun'a ulaştığı belirtiliyor:

“Foça'da (İzmir) bulunan çıkarma gemilerimiz, Sancaktar ve Bayraktar ile deniz piyade birlikleri çok faydalı unsurlar. İspanya çıkarma gemisi gönderdi ama 20 saat sonra. Önceki gece gelebildi. İspanyol görev grubu, bizim çıkarma gemilerimizden beş saat önce İskenderun'a ulaştı. Böyle bir gecikme olabilir mi? Böyle bir inisiyatifsizlik olabilir mi? En azından Deniz Piyade birlikleri İskenderun'a gönderilebilirdi.”⁴

3 Cem Gürdeniz, 12 Şubat 2023 yazısı, Veryansın TV. Erişim, 14 Şubat 2023, <https://www.veryansintv.com/yazar/cem-gurdeniz/kose-yazisi/cumhuriyetin-100-yilinda-buyuk-anadolu-depremi-ve-jeopolitik-etkilesim/>.

4 Aytunç Erkin, 10 Şubat 2023 yazısı, Sözcü Gazetesi. Erişim, 14 Şubat 2023, <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/aytunc-erkin/provokatorumusum-7586618/>.

Dünyada Asker hastanesi bulunmayan ordu yoktur. Savaş tarihinde de örneği olmayan bir uygulamadır bu. Ordu, deprem gibi afetlerde ve savaşta sahra hastanelerini en kısa sürede kurar ve işletir. Asker hastanelerinin kaldırılması, TSK'nın sahra hastanesi kurma yeteneğinin budanması, yaralılara müdahaleyi ve canlarını kaybedenlerin tahliyesini geciktirmiştir. Bunun Türkiye'ye maliyeti yüksek olmuştur. Savaşta, bu maliyetin ve zararın büyüklüğünü öngörmek için uzman olmaya gerek yok. Yardıma gelen İsrail gibi ülkeler sahra hastanesini kurdular.

En önemlisi, 1999 Marmara depreminden bugüne 24 yıl geçmesine rağmen devletin hiç ders almadığı ortaya çıktı. Adam kayırma, liyakat sisteminin çökmesi, ranta dayalı imar ve betonlaşma sevdası yıkımın etkilerini felakete çevirdi.

Japonya'da 9 Richter ölçeğinde deprem yaşanır, ancak can ve mal kaybı ya çok az sayıda ya da yok. Geçmişte 9,5'lik büyüklükte depremi yaşayan Şili'de, artık 8'in üzerindeki depremlerde büyük yıkım olmuyor. Çünkü, atlarını sağlam bir ağaca bağlıyorlar sonra Allah'a havale ediyorlar. Çünkü, akıl ve bilimi takip ediyorlar. Çünkü, oy uğruna imar affı çıkarmıyorlar. Çünkü, devlet kurumları

liyakat sistemine göre çalışıyor.

6 Şubat 2023 depreminin oluşturduğu felaketin asıl artçı depremi, başta Hatay olmak üzere yıkıma uğrayan sınır kentlerindeki demografik yapının değişme tehlikesi. Hatay, en büyük yıkımı yaşadı. Şimdi insanlar haklı olarak başka yerlere göç ediyor. Hatay'ın sahiplerinin topraklarını terk etmesi, bu medeniyetler kentinin bir Suriye şehrine dönüşmesine neden olabilir. Ve yüzyılın projesi, Sevr'i unutmayan güçlerin hayalleri savaştan gerçekleşebilir. Demografik yapının değişmesinin ardından, Hatay ve diğer bazı sınır kentleri Türkiye'den koparılmak istenecektir. Bu projenin, Irak ve Suriye parçası tamamlanmıştır. Demografik yapısı değiştirilerek, Hatay bu projenin son halkası olacaktır. Böylece, Akdeniz'e açılan bir maşa devlet gündeme gelecektir. Bu nedenle, Hatay'ın yapısının, kültürünün ve ekonomik gücünün korunması ulusal güvenlik ve coğrafi bütünlük açısından zorunludur. Hatay Atatürk'ün emanetidir ve Atatürk, Hatay şehididir.

Bu deprem, göçmen politikasının stratejik bir hata olduğu gerçeğini haykırmıştır. Göçmenler, Türkiye'nin artık yumuşak karnıdır. Büyük krizlerde ve bu gibi afetlerde dış güçler/terör örgütleri tarafından, bazı göçmenlerin bir maşa olarak kullanılabilmesi görülmüştür. Savaşta, geri bölge güvenliğinde büyük hassasiyetler ve riskler oluşturacağı çok açıktır.

Suriye haritalarında Hatay, Suriye topraklarında yer alır. Kritik önemde olması nedeniyle, Hatay'da yabancılara toprak satışı 1980'de yasaklandı. O zaman göçmen de yoktu. Şimdi, Suriyeli sığınmacıların bazılarını Türk vatandaşlığı verildi. Bunlar istedikleri şekilde mülk alımı yapıyorlar. Ayrıca, Suriyeliler mülk alımını Türk vatandaşları üzerinden yapıyor. Ayrıca, şirket kurup arazi satın alıyorlar.

Devletin gecikmeden, sınır kentlerinde Türk vatandaşı veya şirket sahibi olsa bile, yabancılara toprak satışını durdurması Türkiye'nin geleceği için yaşamsal önemdedir. Başta Hatay olmak üzere, yıkıma uğrayan kentlerdeki göçmenlerin

ya ülkelerine ya da Avrupa'ya gitmelerinin önünün açılması, hem ulusal güvenlik açısından stratejik önemdedir hem de gelecek kuşaklara olan kutsal borcumuzdur. Ayrıca, sınır kentlerine tek bir göçmenin bile girişine izin verilmemesi, şehitlerimizin emaneti bu kutsal vatana olan borcumuz gereğidir. Bunun için, öncelikle ve gecikmeden AB ile imzalanan ve Türkiye'yi göçmen deposu haline getiren, 2013 tarihli "Geri Kabul Anlaşması"nın iptal edilmesi gerekir.

Bu deprem; jeopolitik sonuçlara da yol açacaktır:

Bu yıkım;

- İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği konusunda veto hakkını kullanan Türkiye, bu iki ülkenin üyeliğini onaylayabilir,

- Sevr Antlaşması hayaliyle yaşayan güçlerin istediği bir Kürt Devleti'nin kuruluşunu hızlandırabilir.

- Kıbrıs'ta, Türkiye'nin ulusal çıkarlarına aykırı gelişmeler olabilir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin NATO üyeliği ivme kazanabilir.

- Doğu Akdeniz, Ege'de Türkiye'nin tezlerini zayıflatabilir.

- Türkiye'nin Rusya ile olan işbirliğini sekteye uğratmak için adımlar atılabilir.

Tarih ulusların tarlasıdır. Bir ulus ne ekerse onu biçer. Rüzgâr ekerse, fırtına; fırtına ekerse deprem biçer...

KAYNAKÇA

Erkin, Aytunç. 9 Şubat 2023 yazısı. Sözcü Gazetesi. Erişim, 14 Şubat 2023. <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/aytunc-erkin/17-agustos-1999-buyuk-marmara-depremi-03-02de-oldu-tsk-sabah-06-00da-5-merkez-olusturdu-7585257/>.

Erkin, Aytunç. 10 Şubat 2023 yazısı, Sözcü Gazetesi. Erişim, 14 Şubat 2023. <https://www.sozcu.com.tr/2023/yazarlar/aytunc-erkin/provokatormusum-7586618/>.

Gürdeniz, Cem. 12 Şubat 2023 yazısı, Veryansın TV. Erişim, 14 Şubat 2023. <https://www.veryansintv.com/yazar/cem-gurdeniz/kose-yazisi/cumhuriyetin-100-yilinda-buyuk-anadolu-depremi-ve-jeopolitik-etkilesim/>.